

CAPITOLUL 1 A

Ediția a VIII-a a Simpozionului
Național "Petre Brâncuși"
având ca temă:

"Dascălii prof. univ. dr.
muzicolog Petre Brâncuși"
partea a II-a

(desfășurarea lucrărilor simpozionului)

Simpozion 2010

Doamna Alexandra Andrei, directorul Bibliotecii Județene „Christian Tell” moderatorul Simpozionului:

În numele organizatorilor și al invitaților noștri vă spunem bine ați venit, vă mulțumim pentru solidaritate, solidaritate cu cultura, solidaritate cu administrația locală și țin să subliniez acest lucru pentru că de ani de zile între oamenii de cultură, între societatea civilă și administrația locală, Primăria și Consiliul Local Târgu-Jiu, a început și a continuat o relație de colaborare excelentă, administrația înțelegând să susțină acele propuneri viabile și sobre venite din partea oamenilor de cultură, din partea societății civile. Manifestarea de astăzi, aflată la cea de-a opta ediție, acest Simpozion Național „Petre Brâncuși” este o reușită din acest punct de vedere care ilustrează că o astfel de relație poate începe și poate fi cultivată pe atâția ani de zile. Despre istoricul acestei manifestări, în finalul ei o să aflați câteva detalii. După ce v-am mulțumit dumneavoastră, am înțeles să mulțumesc în mod special invitaților noștri care au sacrificat un week end pentru a fi aici într-un chip participativ, după ce au mai cheltuit un buget de timp pentru a se ocupa de comunicările ce vor fi susținute în cadrul acestei ediții a Simpozionului, mulțumim domnului profesor universitar Cristian Brâncuși pentru că fără familia Petre și Cristian Brâncuși n-am fi avut pretextul organizării unei astfel de manifestări. Mulțumim inițiatorului, domnul inginer Titu Pânișoară și, în chip special, administrației, reprezentată aici de domnul vice-primar, Gabriel Sanda, pe care, așa cum este firesc, am să-l rog să susțină o alocuțiune de deschidere

a acestei ediții a Simpozionului Național „Petre Brâncuși”, după care vom face cunoștință cu invitații speciali ai acestei ediții. Mulțumim, domnule vice-primar vă ofer microfonul.

Domnul vice-primar Gabriel Sanda: Vă mulțumesc și eu doamna director, bună ziua, bine ne-am regăsit, cu o parte dintre dumneavoastră, la această manifestare devenită tradițională, în acest an, ca și în anii precedenți, manifestarea face parte din agenda culturală a celor ce se întâmplă în Zilele Municipiului Târgu-Jiu, Zile la a căror desfășurare participăm în această săptămână, a devenit o tradiție, de opt ani, să sărbătorim o presonalitate culturală importantă a Municipiului Târgu-Jiu, care a făcut pentru cultura națională lucruri deosebite iar noi înțelegem să-l cinstim în acest fel, prin acest Simpozion, în care oameni care l-au cunoscut, oameni care au fost alături de dânsul, or să spună câteva cuvinte, or să ne reamintească despre viața și activitatea acestuia. Vă urez să sărbătoriți, împreună cu administrația publică locală, Zilele Municipiului Târgu-Jiu, așa cum se cuvine, până luni și, urând succes lucrărilor acestui Simpozion, sunt de părere că trebuie să trecem la fapte și să vorbească cei care au comunicări de susținut.

Moderatorul: Mulțumim domnului vice-primar pentru alocuțiunea de deschidere și acum să facem cunoștință cu oaspeții noștri de astăzi, prezența Domniilor-Lor demonstrând încă o dată complexitatea muzicologului Petre Brâncuși, pentru că de fiecare dată organizatorii au găsit o anume parte a activității sale, ilustrată printr-un simpozion, ceea ce este extrem de important. Doamna conferențiar universitar și dirijor, Silvia Secrieriu (**aplauze**), vă mulțumim că sunteți

cu noi, domnul profesor universitar dr., Alexandru Popescu-Mihăiești (**aplauze**), din județul vecin, Vâlcea, profesorul, dirijorul de orchestră la Liceul „Dinu Lipatti”, domnul Nicolae Racu (**aplauze**), domnul profesor universitar dr., Cristian Brâncuși (**aplauze**), cu care, cei ce sunteți obișnuiți cu manifestarea, v-ați întâlnit la atâtea ediții și doamna lector universitar dr., doamna Lucia Crăciun (**aplauze**), cunoștința dumneavoastră, cunoștința noastră în mod special, domnul Titu Pânișoară are un titlu al comunicării rezervat, până la sfârșitul manifestării se gândește ce și cum, pentru că dumnealui a fost inițiatorul acestei acțiuni, acestei manifestări (**aplauze**). O să începem cu doamna conferențier universitar Silvia Secrieriu, toți invitații noștri, nu este un secret și nu poate fi un secret, sunt absolvenți de studii în domeniu, le-a plăcut muzica, au văzut în muzică un mod de realizare și au avut și talentul necesar și competențele necesare pentru a sluji acestui domeniu extrem de interesant dar care presupune și muncă și talent, deopotrivă. Născută la Iași, este absolventă a Conservatorului „Ciprian Porumbescu” din București, secția „Profesori de muzică” și „Dirijat”, iată și lucrarea Domniei-Sale de astăzi vine pe acest domeniu, cu specializări în afara țării, la Berlin, în 1972, la Viena, în 1976, în Bulgaria, în 1980, din punct de vedere profesional a urcat în chip firesc, așa cum stă bine unui dascăl universitar prestigios, treptele ierarhice în lumea universitară, de la preparator, la asistent, lector, până la titulatura de astăzi, conferențiar universitar și dirijor. Conferențiază și la Universitatea „Spiru Haret”, facultatea de muzică acolo unde este posibil să ajungă și gorjenii, a fost dirijor al Corului Filarmonicii „George Enescu”, al Corului Filarmonicii „Moldova” din Iași, a primit și un premiu național, în 1973, altfel spus, are un parcurs profesional care o onorează și pe noi ne

onorează prezența Domniei-Sale și îi mulțumim încă odată. Comunicarea doamnei conferențiar universitar se intitulează: **„Profesorul Victor Iușceanu, cel ce ne ordona regulile și conceptele teoretice învăluite în «Muzică»”**. Suntem deja în domeniul aplicat în muzică, așa încât avem șansa să ne îmbogățim cunoștințele de cultură specială, în muzică, în muzicologie. Vă mulțumim doamna conferențiar universitar și vă ascultăm, vă ofer microfonul.

Doamna Silvia Secrieriu: Mulțumesc, bună ziua! Am bucuria de a fi participant la această a opta ediție a Simpozi-
onului Național „Petre Brâncuși”, acest profesor universitar
dr., muzicolog de prestigiu, îndrumător și susținător al învă-
țământului muzical superior, de a cărui activitate a beneficiat
majoritatea celor instruiți la școala superioară muzicală bu-
cureșteană și, de asemenea, cu ample rezonanțe, în dezvol-
tarea muzicii din toată țara, prin calitatea Domniei-Sale de
președinte al Uniunii Compozitorilor, de director al Direcției
Muzicale a Radioteleviziunii Române, ca director al Editurii
Muzicale a Uniunii Compozitorilor, ca redactor muzical la
diverse ziare și reviste. Acestor funcții li se adaugă vasta cer-
cetare pe care a întreprins-o permanent asupra istoriei muzicii
românești și asupra spectrului muzical ce i-a fost contempo-
ran, concretizată în publicații pertinente de analiză și sinteză
în manuale, conferințe, concerte lecții, emisiuni tv și radio,
compoziții muzicale. În felul acesta ne dăm seama cu uimire
de volumul extraordinar de muncă și creație pe care l-a dep-
pus și care, în bună măsură, s-a fondat pe o formare științifi-
că riguroasă deprisă de la o generație de corifei ai artei și ai
învățământului așa cum apare și din prezentarea cuprinsului
manifestării la care luăm cu toții parte astăzi.

Mă voi referi acum la unul dintre profesorii care au
marcat devenirea profesorului Petre Brâncuși, și anume la

maestrul Victor Iușceanu, pe care și eu l-am avut mentor la teoria muzicii, timp de trei ani, cât se studia teoria muzicii în Conservator, între 1957 și 1960 la Conservatorul „Ciprian Porumbescu” din București, și încă am beneficiat pentru o perioadă de sfaturile Domniei-Sale în calitate de asistentă, pe care am avut-o în anul 1964. Amintirea profesorului Iușceanu mi-e vie încă, această amintire îmi redă un zâmbet blajin, o atitudine binevoitoare și deschisă către interlocutor, o dăruire totală întru slujirea artei pentru care s-a format și a trăit. S-a născut în 1905 la Chișinău, a urmat cursuri de vioară, de compoziție și de dirijat la Conservatorul din Chișinău și mai apoi, la cel din Iași sub îndrumarea distinșilor profesori Sofia Teodoreanu-Musicescu, a lui Carol Nosec, la „Teorie și solfegii”, a compozitorului Alexandru Zirra, la „Armonie”, a lui Constantin Georgescu la „Contrapunct”, „Orchestrație”, „Compoziție”, a lui Gavril Galinescu la „Folclor” și a distinsului profesor Antonin Ciolan la „Dirijat de orchestră”. Vreau să vă spun că toate aceste sunt din panoplia de aur a muzicii românești. Profesorul Iușceanu activează ca profesor de muzică și de vioară pentru scurt timp la Chișinău și apoi vine la București unde predă „Teorie-solfegii” la Conservatorul particular, atunci, Lyra, este profesor de vioară la Școala Normală de băieți din București, unde muzica era tratată la loc de cinste, este dirijor timp de 21 de ani la Teatrul Muncitoresc din București și, concomitent, din anul 1949, profesor de „Teorie-solfegii” la Conservatorul „Ciprian Porumbescu” din București. Era un dascăl deosebit, de competent care ne impunea prin rigoare și meticulozitate. Era imposibil să nu înțelegi, să nu te străduiești, să nu-l urmezi. La orele profesorului Iușceanu, teoria muzicii era știință și muzică însuflită, căci talentul său pedagogic se plia într-un mod firesc pe nesecatul

interes al studenților săi și datorită creativității componistice cu care era înzestrat. Astfel că ariditatea acestei discipline ce-și avea reguli fixe, bine stabilite de secole, complicate și de multe ori incomode, era înveșmântată în formule melodi-co-ritmice sau armonice subtil combinate în solfegii special compuse ca să-și atingă scopul. Pe lângă *Tratatul de Teorie a muzicii*, volumul *Moduri și Game*, cele trei volume de solfegii, *compoziții vocale și instrumentale* intrate în repertoriul de concert, a mai scris muzică simfonică și de cameră, muzică de teatru și muzică destinată corului de copii, între care, îmi amintesc de cântecelul numit „*Bună dimineața*”, care, la vremea respectivă a devenit, pur și simplu, un șlagăr. Toate corurile de copii îl cântau. Profesorul Victor Iușceanu a făcut parte din puternica grupare a catedrei de teorie-solfegii, condusă de maestrul Ioan Chirescu și, mai apoi, de profesorul Victor Giuleanu, din care mai făceau parte profesorul Dragoș Alexandrescu, Florian Penescu, Iosif Mariș, compozitorul Alexandru Șumschi și apoi, compozitorii, mai tineri, Sorin Vulcu și Dinu Petrescu. Extraordinari exponenți ai învățământului muzical superior, fiecare aducându-și aportul la îmbunătățirea și înnoirea programelor analitice, la introducerea de solfegii în stil popular, la introducerea de metode și procedee noi în predare ce au avut ca efect stimularea și formarea unei pleiade de tineri creatori și interpreți foarte valoroase, după cum timpul a demonstrat. De altfel, e momentul să vă spun că, în bună măsură, în Europa, dar și în restul lumii, exponenții școlii românești de muzică sunt foarte, foarte bine cotați, în orice domeniu ar activa.

Onorat auditoriu! Prin prezența noastră la această manifestare, laudabilă și inspirată, a Consiliului Local și a Primăriei Municipiului Târgu-Jiu, cărora le mulțumesc, care au în

prim plan omagierea măștrilor, a profesorilor ce au contribuit definitiv la formarea personalității de seamă a acestor locuri, profesorul, muzicologul, îndrumătorul și omul de aleasă competență și ținută morală Petre Brâncuși, aducem, astfel, omagiul și recunoștința noastră de oameni ai prezentului pentru generațiile cărora le suntem datori, ei reprezentând o parte importantă a istoriei noastre, ei făcând parte din patrimoniul național și din sufletul nostru. Vă mulțumesc! (**aplauze**)

Moderatorul: Mulțumim doamnei conferențiar universitar Silvia Secrieriu pentru pledoaria în favoarea dascălilor, tot ne aflăm noi într-o vreme în care nu știm care este rolul dascălilor în societate, în comunitate, dumneavoastră, toți cei de aici care sunteți și dascăli și care subliniați rolul dascălilor în formarea altui dascăl, faceți un serviciu imens întregului corp profesoral și vă mulțumim. Continuăm cu domnul profesor universitar dr., Alexandru Popescu-Mihăiești, din județul Vâlcea, din județul vecin, format la Drăgășani și Râmnicul Vâlcea și apoi la București, nu la Facultatea de Muzică, la Filologie și Pedagogie a Universității din București, care, o vreme, este dascăl obișnuit, apoi asistent universitar la Facultatea de profil, Institutul pedagogic și apoi, Facultatea de Filologie a Universității bucureștene, lucrează apoi ca lector la Centrul de perfecționare a personalului didactic și la Universitatea București, la Universitatea de Muzică, conferențiar la Universitatea de Muzică bucureșteană, același parcurs gradat în care domnul profesor a urcat treptele, după achiziționarea competențelor în materie. Este membru în numeroase asociații, în colegii de redacții ale revistelor, este în slujba culturii în general și a culturii muzicale în special. Domnul profesor universitar ne propune un model de cărturar, educator și cre-

ator în domeniul muzicii, prezentându-l pe profesorul Dragoș Alexandrescu. Vă ofer microfonul.

Domnul profesor universitar dr. Alexandru Popescu-Mihăiești: Vorbesc tare, (adresându-se publicului din sală, cu voce apăsată)...Se aude???... Din sală: Da, da... (amuzament în rândul publicului și în prezidiu...) Felicit organizatorii care au creat acest climat de lucru în care noi ne arătăm mândria și bucuria că românii noștri au creatori și oameni de această valoare. Am văzut astăzi la sediul județean al dumneavoastră că zilele acestea sunt foarte multe acțiuni culturale... și de literatură și de pictură și, după cum vedeți, și de muzică. Numai oamenii de valoare pot prețui valoarea. Și înseamnă că aici sunt mulți oameni de valoare în toate straturile societății. Felicităm, de asemenea, administrația care încurajează, sprijină și dă această posibilitate de a ne întâlni, să vă întâlniți cu oameni de acest nivel. Și noi la Vâlcea, unde sunt acum la Universitatea „Spiru Haret”, încercăm să facem această mișcare culturală pentru că numai prin ea vom salva România, prin invenție, inovație, creație și verticalitate. Am înființat la Vâlcea, de când lucrez acolo, de câțiva ani, un Forum Cultural al Râmnicului la care sunt înscriși 90 de oameni cu doctorate, cu cercetări și scoatem în fiecare trimestru o revistă numită Forum V, Forum Vâlcea, cu lucrări științifice din toate domeniile – artă, știință, cultură și așa mai departe. Am înființat noi, la Vâlcea, o asociație a pensionarilor din învățământ, știință, artă și cultură și ca să nu umilim, prin titlu, îi zicem Asociația Seniorilor. Și această asociație scoate o revistă unde se valorifică experiența celor care sunt pensionați și sunt atrași în diferite acțiuni culturale. Am mai înființat la Vâlcea o filială a Academiei Olimpice de sport, unde încer-

căm să dăm un suflu nou mișcării sportive, că marile performanțe nu se pot obține dacă încep prea târziu. Și am înființat centre la grădinițe, la școli, la licee... e și acolo o efervescență culturală la care vă invităm, de fapt vâlceni am întâlnit astăzi aici și cu o expoziție de pictură și cu alte activități care se desfășoară. Iar acum, aș vrea să spun câteva cuvinte legate de o mare personalitate pe care a avut-o în formare domnul Petre Brâncuși și la care a ținut. Deci, noi știm să prețuim valorile și să le punem în evidență, ca ele să fie modele. Mi-am intitulat comunicarea: **„Dragoș Alexandrescu – un model de cărturar, de educator și de creator în domeniul muzicii.”** Avem valori și modele umane printre noi și e bine să le facem cunoscute. Toate neamurile sunt preocupate să includă în dicționarele enciclopedice numele acelor personalități care fac mândria neamului respectiv. Orice popor și-ar face titlu de glorie să fi zămislit un cărturar, creator și educator de talia maestrului profesor universitar Dragoș Alexandrescu. Pentru o caracterizare psihologică e necesar să observăm aproximativ 5000 de manifestări și comportamente aflate în diferite momente și ipostaze. Se au în vedere trebuințele, interesele, competența, temperamentul și caracterul. În aprecierea trăsăturilor psihologice și de personalitate ale unei ființe umane avem ca reper și ideea, pe care eu o repet foarte des, că nimic nu are valoare din ceea ce produce mintea sau mâna omului dacă nu servește semenilor. Se știe că progresul omenirii nu mai este dependent de bogățiile naturale, respectiv de sursa de materii prime, ci de oameni, de competența și efortul depus în plan educativ pentru formarea și perfecționarea generațiilor care să-și pună în funcțiune capacitatea de invenție, de inovație și de creație. Maestrul Dragoș Alexandrescu a produs bunuri spirituale remarcabile, purtătoare de progres în

mai multe planuri – în educație muzicală, în calitate de profesor universitar, în compoziție, ca dirijor, teolog și bizantinolog. S-a născut pe 16.01.1924 în Constanța unde și-a început și studiile muzicale, cu Natalia Margariti-Funduca. Eu repet mereu, numele personalităților care merită să fie pomenite, ca să se fixeze în mintea tineretului să adere spre biografia lor ca modele. Dumnezeu i-a oferit prilejul să aibă modele profesionale muzicale valoroase, dar elevul, ucenicul Dragoș Alexandrescu, însetat de cunoaștere, s-a dovedit nu numai un școlar docil și sârguincios ci și un veritabil constructor de sine, care a preluat de la maestrul Domniei-Sale tot ceea ce-i folosea în formare, iar paralel, prin inițiativă și program propriu, și-a valorificat aptitudinile în toate planurile științei și artei muzicale, de compozitor, de dirijor, de teolog, de cercetător bizantinolog și de profesor. Briza și soarele Constanței puteau să-l atragă spre lucruri facile în anii copilăriei, dar și-a propus o aspirație înaltă și a rămas consecvent preocupărilor formative, sporindu-și mereu stocul cunoașterii și implicându-se din proprie inițiativă în planul activ al sporirii tezaurului muzical al semenilor prin compoziție și al oferirii produselor de înaltă valoare estetică, publicului larg în calitate de dirijor. Aminteam, generalizat, că a ajuns un mare maestru, pentru meritele personale ale efortului depus, ale aspirației înalte, dar a avut și un mediu educativ adecvat, având parte de dascăli de mare valoare, care totdeauna trebuie pomeniți cu smerenie, așa cum o facem și acum, rostind numele maestrului Dragoș Alexandrescu. Un înțelept proverb românesc menționează: „Spune-mi cum este învățătorul și am să-ți spun cum e poporul.” Acest lucru este valabil și pentru mediul educativ, în care s-a format maestrul Dragoș Alexandrescu, dar și pentru cei care au avut norocul să-l aibă ca dascăl și model. Și

pentru implicațiile teologice ale Domniei-Sale există cugetări esențializate exprimate prin, citez: „Dați-mi duhovnici buni și voi schimba fața omenirii” a afirmat un părinte al bisericii creștine încă din secolul V. După impulsul pregătitor dat de Constanța, și-a desăvârșit studiile muzicale la Conservatorul din București, având remarcabili profesori ca: George Breazu, Ion Dumitrescu, Alfred Mendelsohn, Theodor Rogalski, Zeno Vancea, Adriana Sachelarie, Harry Brauner, Tiberiu Alexandru, Ion Ghica, Paul Jelescu ș.a. Puțini știu despre preocuparea maestrului de care ne ocupăm pentru cunoașterea tainelor naturii. Este absolvent cu foarte bune rezultate și al Facultății de agronomie din București. Dicționare naționale și internaționale consemnează valoarea maestrului recunoscută în țară și străinătate și enumără inițiativele și reușitele cultural-educative, componistice și muzicale. Noi, în spațiul destinat unei comunicări, nu le putem cuprinde în totalitate, de aceea amintim, generalizând o parte din ele. Larga vocație, hărnicia și talentul s-au evidențiat printr-o cuprinzătoare sferă de preocupări, toate finalizate cu rezultate majore. Ele au fost posibile și datorită varietății domeniilor de pregătire superioară, în domeniul muzicii, la Conservatorul din București, în domeniul agronomiei, în domeniul slujirii profesionale a lui Dumnezeu, fiind hirotonit diacon la Huși, și chiar slujitor la catedra episcopală din Huși, dirijor al Corului Bisericii „Parcul Domeniilor” din București, a fost diacon la Biserica „Sf. Gheorghe Vechi” din București, a fondat și a condus, „Cenaclul muzical” din Constanța. În 1963 inițiază „Cenaclul muzical I. D. Chirescu”, apoi, în 1985, inițiază „Festivalul coral I. D. Chirescu”. Experiența dobândită prin funcțiile pe care le-a onorat la diferite instituții a fost, apoi, valorificată din plin, în calitate de cadru didactic universitar, de compozitor,

de dirijor și de inițiator al unor cenacluri și festivaluri muzicale. A fost și redactor șef la Biblioteca muzicală a Radiodifuziunii Române din București. A scris articole în reviste de specialitate, a participat cu comunicări la reuniuni științifice, a susținut conferințe. Îi este recunoscută și prețuită în țară și străinătate activitatea creatoare și valoarea de personalitate culturală productivă și de compozitor. A fost distins cu premiul Uniunii Compozitorilor, în 2004, și a fost ales membru onorific în *Honorary Educational Advisory Board din The American Biographical Institute*, North Carolina, S.U.A., 1984, are realizări deosebite în plan științific-educativ. A urcat toate treptele învățământului universitar prin concurs și a elaborat cursuri și manuale de teoria muzicii și alte lucrări cu destinație didactică: solfegii, dictate muzicale etc... A compus muzică simfonică, vocal-sinfonică, muzică de cameră, muzică corală, a realizat prelucrări folclorice pentru orchestră populară și a compus un impresionant număr de piese de muzică psaltică, originală, pentru cor mixt, unele pe care ni le-a dăruit în variante, de pildă, „Tatăl Nostru” în fa minor și „Tatăl Nostru” în mi minor. Are numeroase cercetări și lucrări de bizantinologie, mare parte a lucrărilor de compoziție și cercetare științifică se găsesc înregistrate în Enciclopedia muzicii românești de Viorel Cosma. Maestrul Dragoș Alexandrescu a fost un constructor de sine, și-a sacrificat timpul liber și, uneori, obligații familiale, pentru studiu, educație muzicală, cercetare, desăvârșire profesională, compoziție, activități corale. Maestrul Dragoș Alexandrescu este o personalitate erudită, un model de educator, cu rigoare duhovnicească, un creator și cultivator al artei muzicale, un model de profesor și de om. Îl felicităm pe maestru pentru viața model și pentru ce a dăruit contemporanilor și generațiilor viitoare și-i dorim ani mulți, luminoși. **(aplauze)**

MODERATORUL: Mulțumim domnule profesor! Mă gândeam, când vorbiți de cei care dirijează orchestra, cei care ne crează acele emoții plăcute pentru noi, auditoriul din sală, cât e de simplu să vezi cum desenează dirijorul partiturile și cât e de greu să ajungă la o asemenea performanță. Din culisele unei astfel de „pregătiri”, aflăm detalii extrem de interesante și ceea ce este important este că toate presupun și talent dar și o muncă extraordinară. Rămânem în domeniul dirijatului, într-un anume fel, cu domnul Nicolae Racu, profesor și dirijor de orchestră la Liceul „Dinu Lipatti”, născut nu departe de Târgu Jiu, la Craiova, format la cunoscutul liceu „Frații Buzești” și apoi la Conservatorul de Muzică „Ciprian Porumbescu”, facultatea de „Compoziție și Dirijat”. Dascăl de muzică la licee bucureștene, dirijor al corului Universității din București, a dirijat majoritatea filarmonicilor din țară, a susținut concerte peste hotare iar, ceea ce este remarcabil, este că, sub baghea Domniei-Sale au evoluat viitoare celebrități, și am găsit aici: Cristina Anghelescu, Alexandru Tomescu, Angela Burlacu și multe, multe alte nume a căror evoluție noi o admirăm în compania orchestrelor din București sau din străinătate. A făcut numeroase turnee în străinătate și a și câștigat o mulțime de premii, am găsit aici 25 de premii și titluri de laureat.... Astăzi, domnul profesor și dirijor de orchestră vine cu câteva rânduri despre un profesor de dirijat, dirijat cor, Dumitru D. Botez. Îl rugăm pe domnul Nicolae Racu să ni-l prezinte pe un alt dirijor celebru, Dumitru Botez. Ajunge microfonul la dumneavoastră, dacă doriți...sunt zone în sală...

Domnul Nicolae Racu: Nu e nevoie, mulțumesc, sunt obișnuit să vorbesc și-n săli mai mari fără microfon, e chiar

mai plăcută...nu vocea, sunetul este mai plăcut...În primul rând, apreciez și eu în mod...absolut superlativ ideea de a se organiza simpozionul despre fiii acestor plaiuri și de peste tot de la noi din țară, și faptul că suntem la a VIII-a ediție, înțeleg, este un lucru absolut remarcabil, înseamnă că indiferent ce se întâmplă, noi ținem la marile noastre valori, La îndemnul maestrului Cristian Brâncuși, am scris și eu câteva rânduri despre maestrul Petre Brâncuși și o să-mi permit să spicuiesc câte ceva și apoi, voi trece la subiectul despre maestrul Dumitru Botez. Deci, despre maestrul Brâncuși... Unii dintre profesorii pe care îi aveam eu la Conservator în perioada aceea, erau mai apropiați de noi, studenții. Între aceștia, se remarcă, în mod special, Petre Brâncuși. De pe atunci, este vorba de începutul anilor '60, se bucura de statutul de maestru. Era un om plăcut, amabil, înțelegător cu tineretea și lipsa noastră de experiență, ironic dar niciodată răutăcios. Îl consideram, sincer, un frate mai mare. O perioadă a răspuns de problemele sociale ale studenților și-n această calitate, încerca să ne ajute în mod concret și efectiv. Aceasta, poate și datorită originii sale, să nu uităm că maestrul Petre Brâncuși provenea dintr-o familie cu posibilități materiale extrem de modeste, fusese copil de trupă, cum a fost și Iosif Conta, cum este și Teodor Costin, care, din fericire, mai trăiește, dirijorul de-o viață al Filarmonicii din Craiova, dar a muncit cu cerbicie pentru formarea și desăvârșirea personalității sale, c-a profitat, și subliniez în sensul cel mai frumos și cel mai bun al termenului, de condițiile din acei ani, de latura lor benefică...a existat întotdeauna și o latură benefică, care încercam, vorba poetului, vorba poetului care și-a pierdut, aici, nu departe de Târgu-Jiu, la Tismana, pe unicul fiu, pe Alexandru. Deci, vorba lui Coșbuc, vorba poetului „să înalți spre soare mulțimea

de jos”. Nu că acest lucru nu s-ar fi încercat și mai înainte și este mărturie reforma, excepționala reformă a învățământului a lui Spiru Haret, dar în anii '50-'60 acest lucru chiar s-a realizat. În acei ani, și nu erau ani ușori, existau, totuși, în București și dau exemplu numai Bucureștiul, peste 10 formații corale profesioniste, deci de oameni care își câștigau pâinea din această activitate muzicală și peste 10 orchestre. Sigur, în acei ani se cânta partidul, se cânta Stalin, se cântau lucrări despre Uniunea Sovietică și poate ne mai amintim frânturi din textul imnului național, al doilea, al treilea imn, după '48: „înfrăți-fi-va al nostru popor cu poporul sovietic eliberator”. Cât a durat veșnicia și chiar Uniunea Sovietică, sau de faptul că în mod conjunctural, unii creatori, de geniu, am putea numi, cum a fost Anatol Vieru, scriseseră un cântec lui Stalin, „Lui Stalin, Stalin, slava-i cântăm”. Dar, oare, acest lucru este important sau faptul că atunci existau 10 orchestre, existau 10 coruri, că Anatol Vieru este unul dintre cei mai reprezentativi compozitori români pe plan mondial...**Cristian Brâncuși intervine:** 10 orchestre în București.... **Nicolae Racu:** Da, da, în București pentru că în toată țară atunci s-au înființat... avea și Focșaniul și Bârladul, acum s-au desființat, aveau orchestre simfonice, 10 orchestre....asta înseamnă....grosso-modo....900-1000 de oameni care fac muzică, că exista o mișcare de amatori extraordinară. Eu vă spun sincer, cu orchestrele de tineret din 1989, NU MAI AM CONCURSURI NAȚIONALE. Vreau și eu să mă bat cu cineva și n-am cu cine, că nu există concursuri naționale de orchestre de elevi, de tineret. Să nu uităm, poate cineva din sală își mai amintește, eu eram copil pe atunci, am reținut că pe 23 ianuarie 1953, în ajunul lui 24 ianuarie, la Ateneul Român, într-o atmosferă absolut uluitoare, și erau anii aceia grei, s-a cântat în

primă audiție absolută, Oratoriul, care se pierduse odată, s-a găsit în ultimă instanță, se cântase Oratoriul „Tudor Vladimirescu” al lui Gheorghe Dumitrescu, fiu al plaiurilor...nu gorgene, vâlcene, de aici, de aproape.... Și ca să nu mai lungesc aceste lucruri, aș vrea să închei deci această scurtă trecere în revistă a vremurilor... Îmi amintesc de o emisiune a lui Iosif Sava... superbe emisiunile lui Iosif Sava....cu Ioan Hollender, directorul Operei din Viena, care nu și-a schimbat numele, Ioan s-a chemat și când era directorul Operei din Viena, cel mai logeviv director al acestei instituții și, venise vorba... am avut cinstea să asigur partea muzicală a acelei emisiuni.... și îl întreabă Iosif Sava pe Hollender... „Domnule Hollender, avea Opera din Viena bani pe vremea lui Göbels? Răspunsul vine sec și ca o lovitură de cuțit, să spunem... Niciodată, Opera din Viena nu a avut atâtia bani ca pe vremea lui Göbels”.... Sigur este vorba de propagandă, sigur că regimurile totalitare din totdeauna, au nevoie de artă, au nevoie de sport, și de alte lucruri...Dar, sportul, arta, dacă luăm partea bună, se dezvoltă...Și aș vrea să termin, extrapolând, putem afirma că banii primiți din partea statului, pe vremea directoratului maestrului Brâncuși, maestrului Petre Brâncuși la Opera din București au fost folosiți spre binele artei românești, că acea perioadă a fost una benefică din istoria Operei Române și, din ceea ce-mi este cunoscut, și din perioada în care maestrul Brâncuși a fost președintele Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor, sau fost rector al Conservatorului. Și chiar fraza de încheiere din materialul despre maestrul Brâncuși, cred că aș putea conchide că maestrul Petre Brâncuși și-a făcut întotdeauna datoria cu competență și omenie iar muzica românească a profitat din plin.

Acuma, dați-mi voie să vă citesc materialul despre maestrul Dumitru D. Botez, pe care am avut cinstea să-l am ca profesor, care i-a fost profesor și maestrului Brâncuși. Încă de la înființarea sa, cu aproape un secol și jumătate în urmă, Conservatorul bucureștean, sub diversele sale denumiri, a numărat printre profesorii săi cele mai sonore nume ale muzicii românești. Dar – și aceasta poate fi desigur o părere subiectivă – parcă niciodată pleiada maestrilor săi nu a fost atât de strălucitoare ca în deceniile patru – opt ale secolului trecut când printre profesorii activi sau consultanți se numărau, lista e departe de a fi exhaustivă: Mihail Jora, Paul Constantinescu, George Georgescu, Constantin Silvestri, Petre Ștefănescu-Goangă, Arta Florescu, Vasile Jianu, Florica Musicescu, Constanța Erbiceanu, frații Ion și Gheorghe Dumitrescu, Silvia Șerbescu, Ioan D. Chirescu, Victor Giuleanu, Zeno Vancea, Alexandru Pașcanu, Tiberiu Olah, Aurel Stroe, Anatol Vieru, Ștefan Niculescu, Marin Constantin, Madelene Cocorăscu, George Breazul, Viorel și Octavian Lazăr Cosma, Garabet Avakian, George Manoliu, Josef Prunner, Ionel Geantă, Ovidiu Drâmba, Serafim Antropov, Radu Negreanu și mulți alții. În cadrul catedrei de dirijat activau Ioan D. Vicol – șeful catedrei, Dumitru D. Botez – care pentru o perioadă ('59-'62) a fost și rector al Conservatorului, Ion Marian, Ionel Ghiga, Marin Constantin, Petre Crăciun, Constantin Romașcanu, Iovan Miclea și doamna Silvia Secrieriu, pe atunci Giban, mi se pare, aici de față. Personal, am avut marea șansă de a fi studentul MAESTRULUI (cu majuscule) D. D. Botez încă din primul an de studenție. Nu exagerez cu nimic dacă afirm că datorită personalității Domniei-Sale mi-am dedicat întreaga viață muncii didactice și dirijatului. Inițial, doream să urmez pianul dar, din cauza unei contrac-

turi musculare de care am „beneficiat” chiar în perioada examenului de admitere m-am redirecționat spre secția teoretică, urmând ca în anul următor să candidez și la pian. Datorită fascinației dirijatului nu m-am mai preocupat niciodată de studiul pianului așa după cum se întâmplase anterior – cu meritorii performanțe – ci m-am consacrat celei de a doua – cronologic – pasiuni care avea să mă subjuge pentru totdeauna.

Cu ce m-a „vrăjit” Maestrul Botez? Cu întreaga personalitate a Domniei-Sale: inteligență, amabilitate, elegantă, cultură, vaste cunoștințe – nu numai muzicale - omenie, bunătate...și multe altele! Din punct de vedere al profesorului de dirijat am apreciat – atunci intuitiv, ulterior conștientizând - tactul pedagogic dar și formidabilele exemplificări pe care ni le făcea. Urmăream fascinați concertele – atât corale cât și cele simfonice sau vocal-simfonice – pe care le susținea; eram nelipsiți de la repetițiile sale atât cât ne permitea programul extrem de încărcat, inclusiv cu cursuri de A.L.A.! Apropo de tactul pedagogic: una dintre primele întrebări, și aici aș vrea să fac o mică paranteză. Maestrul Botez era ceea ce am putea spune, vorba din bătrâni, „mic la stat, mare la sfat”. Avea înălțimea, să spunem, a lui Ștefan cel Mare sau a lui Napoleon. Deci, aceasta era statura lui, din punct de vedere... fizic. D.p.d.v. intelectual, nu mai e nevoie să mai spunem. Prin urmare, apropos de tactul pedagogic, una dintre primele întrebări pe care ne-a adresat-o nouă, studenților, a fost „care credeți că trebuie să fie calitățile unui dirijor?” și fiecare am răspuns, era în primele ore cu Domnia-Sa, după cum ne ajuta intelectul și cunoștințele: să fie bun muzician, să aiba o gestică sugestivă, să fie bun pedagog, etc; unul dintre noi

vine cu un răspuns... năucitor – „să fie înalt!”. Toți am rămas stupefiați dar Ticu (cum aveam să aflăm ulterior că era numit de prieteni maestrul Botez – iar maestrul Vicol, un alt mare profesor de dirijat coral, avea să spună odată pe *moldovinește* „Uite și piTicu!) frecând cu degetele 3-5 de la mâna dreapta spațiul dintre policele și indexul mâinii stângi - dar păstrând zâmbetul și umorul - va răspunde: „da, sigur... așa-i, Maestrul Georgescu; sigur, nu toți sunt înalți, dar, normal, e bine să fii înalt”. Sunt convins că nu se supărase. Nemulțumit, într-adevăr, l-am văzut la o ședință în care avea sarcina să susțină măsurile de austeritate – vedeți, că nimic nou nu este sub soare – ale partidului și guvernului prin care titlurile de *Artist Emerit, Maestru Emerit al Artei, sau Artist al Poporului* deveneau strict onorifice, ne mai fiind remunerate. Desigur, o „mare satisfacție” pentru cei în cauză, ilustre personalități ale culturii române. Și Maestrul și-a manifestat în vorbe această susținere; dar buzele domniei sale –și aici avem o expresie nu prea academică - s-au lungit în *bot de crocodil* trecând parcă peste pupitrul roșu de la care vorbea. Semn de, într-adevăr, profundă nemulțumire. Și, pentru că veni vorba de ședințe, îmi amintesc de promtitudinea răspunsului (Maestrul avea și studii juridice) Domniei-Sale: la o ședință, semnatarul acestor rânduri a fost întrebat de către un participant „să ne spună tovarășul Racu câte absențe a acumulat în acest an?” și până să mă dezmeticesc și să dau o cifră cât de cât exactă (subliniez că, în acei ani, noi, studenții, nu prea lipseam de la ore iar eu chiar eram conștiincios și doamna Silvia poate să confirme). Maestrul Botez a răspuns: „Nicușor Racu are atâtea absențe câte... este normal să aibă un student!”.

În ceea ce privește relațiile umane cu studenții, pot mărturisi că Maestrul Botez era extrem de apropiat și priete-

nos, era un adevărat părinte. Nu odată, atât în anii studenției cât și ulterior, am avut cinstea și plăcerea deosebită să îi calc pragul casei din Schitul Măgureanu; ne invita, mai ales pe cei câțiva care studiam dirijatul cu Domnia-Sa, cu diverse ocazii atât, să le spunem, profesionale cât și mai... lumești. Și, întotdeauna, ne bucuram de oficiile de gazdă perfectă ale maestrului cât și ale distinsei sale soții, o mare doamnă dar și o gospodină perfectă, doamna Elena Botez; ce sărmăluțe făcute de mâinile doamnei farmaciste Botez am mâncat (nu cred că dumneaei cântărea ingredientele cu cântarul farmaceutic...) dar și ce țuiculită și vinișor am avut ocazia să degust, chiar dacă, în acei ani, nu prea „le aveam” cu băutura, dar maestrul ne „îndemna” la toate. Fiindcă veni vorba de licori bahice, rememorez o masă de la celebrul – pe atunci – Restaurant Minerva din Craiova la care am avut cinstea să particip împreună cu maestrul Botez și cu maestrul Mihail Bârcă (desigur, numele maestrului Bârcă vă este binecunoscut) precum și cu fratele meu, Alexandru. Maeștrii își depăneau amintirile dar discutau mult și de muzică; nu știam când treceau orele. La un moment dat, maestrul Botez observând paharele practic neatinse ce stăteau în fața celor 2 frați, remarcă: „măi, dirijat v-am învățat, dar de băut...” și dă cu mâna a lehamite. Mărturie pentru această afirmație – în ceea ce privește acumularea de cunoștințe dirijorale - stă și un interviu acordat regretatului Anton Dogaru, în *Contemporanul*, nr. 13 (1428) din 22 martie 1973, citez: „În sfârșit, un ultim punct al pedagogiei practicate de mine a fost crearea de dirijori care să cinstească arta interpretativă românească. Citez doar câțiva dintre cei mai cunoscuți: Stelian Olariu, Ion Pavalache, frații Alexandru și Nicolae Racu, Aurel Grigoraș, Nicolae Vicleanu, etc.” După cele câteva amintiri mai puțin muzicale, aș

insista asupra dirijorului D. D. Botez. Maestrul avea o gestică extrem de **sugestivă** și de **elegantă**. Cred că nu greșesc dacă afirm că era, alături de cei pe care **i-am văzut** și, desigur, **i-am admirat** - Herbert von Karajan și George Georgescu. Dar, și subliniez în mod deosebit, nu era o frumusețe de balet, ci o frumusețe izvorâtă din esența și fluenta discursului muzical. Parcă nimic nu mai trebuia adăugat, parcă nimic nu putea fi omis. Poate că aici îl favoriza și statura sa mică, deoarece își permitea o gestică amplă, dar poseda și o tehnică și o eleganță desăvârșită a poignetului și antebrățului; niciodată, însă, aceste gesturi nu erau exagerate. Mereu insista că „desigur, se poate dirija și altfel” (respectiv mai puțin elegant) dar... dacă o femeie... este și frumoasă...! Iar Maestrul Botez iubea, într-adevăr, *femeia*. De asemenea, sublinia că greșesc cei ce spun că dacă știi muzica și o simți, poți dirija și fără tehnică, dându-ne câte odata, exemplul genialului Ceai-kovski sau a marelui Cuclin ori spunând: „eu simt perfect concertul de Brahms (și, desigur, îl *simțea*, Brahms fiind o preferință constantă a Domniei-Sale) dar îl pot oare cânta?” Insista asupra formării unei tehnici dirijorale adecvate și începea cu cele mai simple exerciții pentru mișcările de poignet, antebrăț și braț. Cât de folositoare ne-au fost tuturor aceste exerciții! Și cât de mult am profitat ulterior de modul de studiere și de succesiune a problemelor în tehnica și arta dirijatului când, ulterior, eu însumi am predat (și predau) dirijatul la cursul de ofițeri de la Școala Militară de Muzică, la mai multe promoții având satisfacția ca quasi totalitatea ofițerilor Armatei Române să fi învățat – sper, prin mine - principiile de dirijat ale maestrului Botez care nu de puține ori – și activitatea Domniei-Sale o confirmă – susținea că nu există mai multe tipuri de dirijat: orchestral, coral, vocal-sim-

fonic, popular, pentru fanfare, etc., ci doar principii de bază ale dirijatului cu, bineînțeles, specific și aplicare inteligentă în diverse ipostaze. Desigur, într-un fel reacționează un cor á cappella profesionist și altfel o formație de muzică populară de amatori dar problematica este aceeași; probabil, diferențierea cea mai importantă se face la nivelul de pregătire muzicală și intelectuală chiar a membrilor formației; să mă explic: cu mulți ani în urmă, proaspăt absolvent de Conservator, am avut ocazia să dirijez – în locul fratelui meu – pentru câteva repetiții, Corul Sindicatului Învățăământ din Craiova, o formație foarte apreciată în epocă, cu numeroase premii și titluri de laureat; membrii săi erau intelectuali de aleasă calitate și nu puțini îmi fuseseră profesori. La un moment dat trebuia atacat un sol # 1 la tenor; sigur, trebuia insistat. Și atunci vine „sugestia salvatoare” din partea unui remarcabil profesor de română: „măi, Racule, dacă unii nu ajung până acolo, *lasă-i până unde pot*, ce, la voi în clasă toți erau ca tine?!...” Exemplu de „tratate diferențiată” a subiecților! Apropo de **adevărata** tratate diferențiată a formațiilor. Într-un fel lucra maestrul Botez cu excepționalul cor al Filarmonicii bucureștene, cor pe care l-a preluat la un nivel desigur remarcabil și pe care l-a dus la performanțe ce rivalizau cu cele ale celor mai renumite formații de oriunde din lume și în altfel când venea să sfătuiască și să îndrume, spre exemplu, corul Universității „C. I. Parhon” din București (unde activam în calitate de dirijor secund al unui deosebit de interesant și talentat dirijor, Nicolae Ciobanu). Limbajul, gestică, problematica erau perfect adaptate și toți, profesioniști sau amatori, erau întotdeauna fascinați de întâlnirea cu maestrul Botez. Mi-au rămas în minte repetițiile și, desigur, concertele dirijate de Domnia-Sa, cu - spicuiesc la întâmplare – Filarmonica

Moldova, avându-l ca solist pe minunatul violonist Ion Voicu, în Concertul nr. 5, în La major, de Mozart; ce interpretare memorabilă și cât de frumos îl urmărea dirijorul pe solist (să ne amintim că tânărul Dumitru D. Botez fusese violist în Orchestra Radio, unde cântase sub cele mai remarcabile baghete ale epocii), sau Requiemul de Verdi cu un excelent cvartet vocal (Elena Andrei, Milca Nistor, Ion Piso, Marius Rintzler); am asistat și la repetițiile cu acest cvartet dar și la cele cu corul, cu orchestra precum și la repetițiile generale. Întotdeauna Maestrul insista atât pe exactitatea redării textului muzical, cât și, mai ales, pe frazare și reliefarea frumuseții muzicii. Nu voi uita nici superbele Cântece de dragoste de Brahms tălmăcite admirabil de maestrul Botez împreună cu Corul Filarmonicii bucureștene având ca pianiști pe remarcabilii muzicieni Josef Prunner și Virgil Gheorghiu; ce sonorități fascinante, ce frazare ideală, ce muzică divină! Desigur, despre fiecare aspect al artei Maestrului Botez s-ar putea scrie studii întregi. Ca și despre pedagogul – nu numai de la catedră – dar și al formațiilor pe care le dirija permanent sau ocazional. Maestrul era o persoană extrem de agreabilă și era iubit și, nu greșesc, venerat de mulți dintre cei cu care venea în contact. Iar aceste sentimente se perpetuau peste ani. Un „amănunt” semnificativ: în primii ani ai activității, maestrul fusese profesor la celebrul Liceu Militar de la Mânăstirea „Dealul” de lângă Târgoviște; la slujba de Prohodire de la biserica Visarion, în martie 1988 - cand Dumitru D. Botez trecea în eternitate după zeci de ani, un compact grup de ofițeri superiori ai Oștirii Române – foști elevi ai Domniei-Sale – aveau să îi aducă un ultim omagiu. Cât de emoționant ca în acel sfânt lăcaș să se întâlnească întru veșnicie cunosătorul atât de profund al muzicii bizantine Ioan D. Petrescu, care își

doarme somnul de veci în preajma bisericii, al cărui slujitor al sfântului său altar a fost peste jumătate de veac, Nicolae Lungu născut odată cu secolul trecut, pe 2 martie, eminentul compozitor, dirijor și profesor, cel de la care a pornit – după cum nu odată afirma Maestrul Botez – adevărata profesionalizare a artei corale românești, enoriaș al acelei parohii, și Dumitru D. Botez, născut tot în martie pe 10 ale lunii, în anul 1904, dirijorul, profesorul și compozitorul de excepție. Iar Nicolae Florei, una dintre cele mai tulburătoare voci pe care le-am întâlnit, avea să cânte Rugăciunea Domnească, la acel prohod, Tatăl Nostru. (**aplauze**)

Moderatorul: Mulțumim domnului profesor Nicolae Racu, chiar dacă ne-am complicat cu termeni de specialitate, important este că toate aceste comunicări sper să ne ajute să înțelegem relația dintre dirijor și cei pe care-i coordonează la un moment dat. Importanța dirijorului pentru succesul unei partituri, îmi imaginez că trebuie să fie extraordinară, stând cu spatele la public, ai senzația că dirijorul stă cu spatele la zid, pentru că de bagheta magică și de relația între baghetă și cei care-l privesc depinde succesul ori insuccesul unei partituri cât de celebră ar fi fost ea. A fost bine scrisă dar dacă nu este bine interpretată, bănuiesc că este ca o lucrare neterminată. Simpozionul nostru poartă un nume extrem de cunoscut, Petre Brâncuși și rezonanța numelui acestei personalități a făcut posibilă organizarea manifestării. Cred că au mai existat câțiva factori care au menținut în viață această manifestare și, între aceștia nu îl putem omite niciodată pe domnul profesor universitar Cristian Brâncuși. Dacă muzicologul și profesorul, compozitorul și cadrul universitar Petre Brâncuși n-ar fi avut un fiu precum domnul Cristian Brâncuși, multe

nu s-ar fi întâmplat. Contribuția Domniei-Sale și colaborarea excelentă cu inițiatorul, domnul Titu Pânișoară, cu administrația și cu toți oamenii din cultură au făcut posibilă continuarea manifestării, nu doar debutul ei ci și continuarea acesteia. Domnul profesor Cristian Brâncuși vă este cunoscut dumneavoastră, îl întâlniți de fiecare dată în această lună mai, în cadrul Zilelor Municipiului Târgu-Jiu... câteva chestiuni doar, de amănunt, că are o carieră ca și tatăl Domniei-Sale, în muzică, altfel nu s-ar fi aflat astăzi, aici, are și o carieră de dirijor, a început la Filarmonica „Paul Constantinescu” din Ploiești, este fondator al Orchestrei de Cameră a Radiodifuziunii Române din București (1990) este un muzician complex, membru al Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din România, membru al Societății Internaționale de Muzică Contemporană, al Societății Coregrafilor și Criticilor Muzicali, compozitor, autor de diverse lucrări camerale, simfonice, vocal-simfonice. Ca toți muzicienii și dirijorii de prestigiu a efectuat numeroase turnee în străinătate. Ceea ce este foarte interesant, este că are o preocupare constantă pentru formarea tinerilor dirijori, Domnia-Sa fiind, la un moment dat, unul dintre tinerii dirijori care au poposit, cu ani în urmă, și la Târgu-Jiu, prin demersurile forurilor culturale din acea vreme (1978). Este profesor asociat la Universitatea Națională de Muzică din București, doctor în muzică. Iată o biografie completă, pe măsura tatălui Domniei-Sale. Noi îl putem considera un excelent organizator, coorganizator, cum doriți dumneavoastră, ce sintagmă doriți să folosiți. Acum am să-l rog pe domnul profesor Cristian Brâncuși să ne prezinte în câteva cuvinte, este cel mai potrivit și indicat, pe profesorul uniuersitar Doru Popovici și pe alți profesori ai celebrului părinte, iată, ai Domniei-Sale. Așa încât, să-l ascultăm cu

interes pe domnul profesor Cristian Brâncuși. Vă ofer microfonul, domnule profesor?

Cristian Brâncuși: Nu cred că este necesar... Am să vorbesc mai... mai plin. Onorată asistență! Vă rog, în primul rând, să-mi dați voie să-l salut pe domnul vice-primar, Gabriel Sanda, cu multă prietenie și caldă apreciere, să salut pe doamna moderator, doamna Alexandra Andrei, sărut mâinile, doamnă, și vă mulțumesc mult pentru efortul pe care l-ați făcut, să adresez, calde mulțumiri invitaților noștri, pentru amabilitatea cu care au acceptat să participe la acest simpozion, și vă rog să-mi dați voie să-l salut în mod special pe domnul inginer Titu Pânișoară, care este nu numai sufletul acestei manifestări, dar pe umerii căruia cad toate sarcinile complicate în organizare. În al doilea rând, dați-mi voie să vă salut pe dumneavoastră, cei de față, și profit de ocazie să vă transmit, un cald salut din partea mamei mele, Marietta Brâncuși, adresat tuturor celor de față și în mod special organizatorilor, doamnei Alexandra Andrei și domnului inginer Titu Pânișoară. Spre regretul mamei mele deplasarea, cca 600 de km parcurși în doar 24 de ore, probabil că ar fi fost prea dificilă. Eu am sfătuit-o să rămână acasă și să aibă încredere că va fi o manifestare deosebită.

Acum, vă rog să-mi dați voie să subliniez încă o dată, tema acestui simpozion se referă la dascălii pe care Petre Brâncuși i-a avut în timpul studenției sale. Asta înseamnă anii 1950-1955. În consecință, am apelat la toți cei pe care îi cunosc eu și care au putut să-mi dea referințe despre unele dintre aceste mari personalități care au condus destinele formării profesorilor de muzică, a dirijorilor, muzicologilor, compo-

zitorilor din perioada amintită. Între aceste personalități la care am apelat este și Doru Popovici, care s-a oferit să facă un portret al celui ce a fost Mircea Basarab, mare dirijor, la Filarmonica „George Enescu” din București, și compozitor, foarte important compozitor, o perioadă și cadru didactic la Conservatorul „Ciprian Porumbescu”, actuala Universitate Națională de Muzică. Dar, înainte de a prezenta materialul respectiv, aș dori să-l prezint, în câteva cuvinte, pe autor. Despre Doru Popovici, s-ar putea vorbi ore întregi. Pe scurt, la vârsta de 78 de ani împliniți este unul dintre cei mai prolifici compozitori români. A scris în toate genurile muzicale, genul solistic, de cameră, vocal, simfonic, vocal-sinfonic, operă, mergând pe linia îmbinării serialismului cu modalismul de ethos bizantin. Este unul dintre cei mai importanți muzicologi din țară și un pedagog de aleasă ținută. Din 1968, în calitate de redactor muzical în Radiodifuziunea Română, a conceput și prezentat mii de emisiuni despre fenomenul sonor în România și în lume, despre compozitori, interpreți, muzicologi etc... A publicat nenumărate cărți, articole, eseuri ș.a., a fost premiat în țară și peste hotare. Și acum, permiteți-mi să citesc materialul despre Mircea Basarab apărut în presă, în care se spun următoarele:

Pe dirijorul și compozitorul Mircea Basarab l-am cunoscut la clasa maestrului Theodor Rogalski. Împreună cu Mircea Basarab, asistentul său, acești doi formidabili orchestratori ne-au învățat arta de a instrumenta, pornind de la Berlioz și Korsakov și ajungând, în cele din urmă, la știința - acesta-i cuvântul - lui Ravel, Debussy, Mahler, Richard Strauss, Bartok, Schönberg, Strawinsky. Deci, treptat, treptat, am fost introduși în lumea timbrată a marilor novatori,

fără de care arta sonoră a secolului XX nu poate fi concepută. Mircea Basarab s-a impus ca un remarcabil șef de orchestră. El a avut meritul de a promova, pe de o parte, paginile cele mai reprezentative ale muzicii românești, iar pe de altă parte pagini tulburătoare din muzica universală contemporană. Maeștri precum Marcel Mihalovici și Georges Auric i-au apreciat, în mod deosebit, expresivitatea cu care a tălmăcit simfoniile și oratoriul „Ioana pe rug”, după Paul Claudel, ale lui Honegger. În ceea ce mă privește, am fost impresionat de forța emoțională pe care a imprimat-o unor creații de Messiaen, Penderecki, Strawinsky, Șostakovici, admirându-i, în acest context interpretativ, precizia ritmică, construcția impecabilă și felul rafinat în care se îmbinau timbrele. Mircea Basarab este și un compozitor valoros, care s-a inspirat din clasicismul nostru - cîntecul și dansul popular românesc. În unele piese, autorul, cu o măiestrie armonică și orchestrală impresionantă, a valorificat citatul folcloric, sub acest aspect evidențiindu-se populara Rapsodie pentru orchestră. În altele, a „alchimizat” folclorul nostru prin intermediul unor procedee mai noi, precum politonalitatea și polimodalismul, dar, mai cu seamă, și printr-o orchestrație spectaculoasă, demonstrând că i-a asimilat, de minune, pe impresioniști și pe noii exponenți ai școlilor naționale, în frunte cu Igor Strawinsky. Lucrări precum Concertul pentru violină și orchestră, Concertul pentru oboi și orchestră și Variațiunile simfonice sunt caracteristice în această privință. Pensionat înainte de vreme, trecîndu-se peste marile sale calități, retras și resemnat în fața indiferenței atâtor muzicieni care prea repede l-au uitat, Mircea Basarab rămâne un muzician serios, excelent pregătit de Mihail Jora și Theodor Rogalski, meritând toată stima noastră. Departe de mine gândul de a minimaliza calitățile minu-

nate ale dirijorilor Cristian Mandeal și Horia Andreescu. Nu știu de ce mulți nu-și dau seama că toți vom ajunge la vârsta bătrâneții și că tare-i dureros atunci când ți se răspunde, după o viață de muncă intensă și fecundă, cu o totală lipsă de respect. De o moralitate mișcătoare, Mircea Basarab nu a urât pe nimeni; dimpotrivă, de atâtea ori nu a răspuns la invecitivă cu invecitivă, ci la rău a replicat cu bine și cu bucuria de a ierta. Pentru generația noastră - aceea a lui Nichita Stănescu - a făcut enorm, a lansat, cu o nobilă dăruire, creații de Olah, Vieru, Stroe, Silvestri, lucrări care, pe atunci, erau socotite „formaliste”, „decadente” și ... chiar „periculoase”, intrând astfel în conflict cu cei ce conduceau destinele culturii noastre, mai ales în „obsedantul deceniu”.

Uităm prea repede ... Repet de atâtea ori aceste cuvinte, fără să ne aducem aminte, că vine o vreme când „lacrimile cad înăuntru și ard!”

Doru Popovici

Și acum, profit de faptul că mă aflu în față dumneavoastră și îmi prezint scurta alocuțiune pe care am pregătit-o pentru acest simpozion:

Îmi revine plăcuta misiune de a spune câteva cuvinte despre unele dintre cele mai reprezentative figuri de dascăli din Conservatorul bucureștean, actuala Universitate Națională de Muzică. Din datele aflate în lexiconul semnat de Viorel Cosma, lista profesorilor lui Petre Brâncuși, care și-a efectuat studiile superioare între anii 1950-1955, este destul de amplă. Conține un număr de 21 de personalități. Vă rog să-mi permiteți să-i enumăr pe toți. La „Teorie muzicală”, discipli-

nă fundamentală și complexă, cu subcapitole cum ar fi teoria propriu-zisă, solfegii și dictate muzicale, la rândul lor melodice, armonice și polifonice, profesorii au fost George Breazul, muzicolog, profesor, etnomuzicolog și critic muzical, Victor Iușceanu, profesor, compozitor, dirijor, violonist așa cum bine a subliniat doamna Secrieriu și, în fine, profesorul și compozitorul Dragoș Alexandrescu, prezentat de către domnul profesor Popescu-Mihăiești, al cărui debut, în calitate de cadru didactic, asistent al titularului George Breazul, a coincis cu începutul studiilor universitare ale lui Petre Brâncuși. Prima clasă în care a intrat, în această postură, a fost cea în care se afla și Petre Brâncuși. De altfel, Dragoș Alexandrescu este acum singurul profesor în viață din perioada respectivă. La disciplina „Armonie”, titular a fost Ion Dumitrescu, profesor și compozitor. Compozitorul, dramaturgul și profesorul Gheorghe Dumitrescu, fratele său, a fost titular la „Aranjamente corale”. La „Contrapunct” îl aflăm pe Nicolae Buicliu, profesor și compozitor, iar la „Istoria muzicii” profesori au fost George Breazul, de care am amintit deja, Constantin Bugeanu, profesor, compozitor, muzicolog, dirijor, precum și Andrei Tudor, pe numele sau adevărat Rosenzweig, conf. univ. al catedrei de „Istoria muzicii” la Conservatorul bucu-reștean în perioada 1950-1959. Pe profesorul, compozitorul, și muzicologul Tudor Ciortea îl întâlnim la „Forme muzicale”. Sabin Drăgoi, la rândul său, compozitor, folclorist, dirijor și profesor, dar și profesorul și etnomuzicologul Emilia Co-mișel (plecată de curând în lumea umbrelor) au asigurat disciplina „Folclor muzical”. La „Dirijat de cor”, întâlnim două nume importante, evocate aici: Dumitru D. Botez, profesor, compozitor, dirijor și Ion Vicol, profesor, dirijor, muzicolog și scriitor, iar la „Citire de partituri”, Vinicius Grefiens, profe-

sor și compozitor. Un alt obiect de studiu era „Orchestrația”. La vremea respectivă, profesorii lui Petre Brâncuși au fost Ion Ghica și Mircea Basarab, dirijor, compozitor și profesor. Pe Silvia Căpățână și Ovidiu Drimba îi aflăm la disciplina „Pian”, pentru ca materiile „Metodologia predării muzicii” și „Pedagogia muzicală și psihologia muzicală” să-i aibă ca titulari pe Ion Șerfezi, profesor, dirijor, compozitor și pedagog-teoretician și pe Alexandru Trifu, profesor, filozof și estetician muzical.

Doar simpla enumerare demonstrează ce personalități complexe au activat pe acest tărâm, în opinia mea, mirific, al formării profesorilor de muzică, compozitorilor, dirijorilor și muzicologilor iar această listă reprezintă doar o parte a corpului profesoral ce-și desfășura activitatea în Conservatorul „Ciprian Porumbescu” în perioada 1950-1955. În proporție semnificativă, aceste nume de personalități au intrat în conștiința generațiilor mai înaintate în vârstă, mai mult sau mai puțin familiarizați cu lumea muzicală. Mulți au făcut din meseria de dascăl universitar un crez al vieții lor, activând în Conservator decenii la rând. Zeci de generații de absolvenți le poartă un respect binemeritat. Din rațiuni organizatorice, simpozionul de față și-a propus să prezinte doar câteva chipuri, de restul urmând să ne ocupăm în ediția viitoare. Câteva dintre personalitățile menționate mi-au fost și mie profesori, în perioada 1970-1976, iar amintirile îmi sunt foarte proaspete. Vă rog să-mi permiteți să fac foarte scurte comentarii asupra acestora. Victor Iușceanu impresiona prin punctualitate, prin seriozitatea cu care aborda fiecare problemă. Întreba „la țintă” și avea o știință aparte în a depista și rezolva ezitățile studenților. Volumele sale de solfegii sunt și acum remarcabile prin melodicitate. Dincolo de știința de carte, graiul dul-

ce modovenesc și atitudinea părintească din timpul orelor îl făceau foarte agreat de către studenți. Constantin Bugeanu, profesorul meu de „Dirijat de orchestră”, față de care nutresc o recunoștință aparte, rămâne ca pedagogul cu cele mai bune rezultate în domeniu, din istoria acestei discipline la noi în țară. Foștii săi studenți au dominat și continuă să se afle în topul vieții muzicale românești, începând cu 1980. Colegi de-ai mei de studenție s-au stabilit și dirijează de decenii în Turcia, Croația, Spania etc... Emilia Comișel, la „Folclor”, cucerea studenții prin detașarea de problemele comune, cotidiene. Foarte doctă, știa să sintetizeze problematica disciplinei și s-o facă agreabilă. Tudor Ciortea, la „Forme muzicale”, se dovedea un artist înăscut, prezentând cu un entuziasm greu de descris detaliile din construcția sonoră, uneori chiar nesemnificative. Avea o plăcere extraordinară de a explica lucruri, uneori, banale. În fine, Vinicius Grefiëns, la „Citire de partituri”, autor de culegeri apreciable în domeniu, dovedea multă siguranță în fața colegilor și studenților. Grație opticii sale asupra acestei discipline de studiu, am luat contact cu numeroase partituri simfonice. La „Citire de partituri” se punea partitura pe pian și trebuia să descifrăm ce era înăuntru. Prin urmare, am luat contact direct cu numeroase partituri simfonice, inclusiv din creația wagneriană, partituri socotite a fi de maximă complexitate, cu instrumente de suflat din alamă specifice.

La capătul acestui scurt expozeu aduc un cald omagiu pleiadei amintite de dascăli ai Conservatorului „Ciprian Porumbescu” din București, actuala Universitate Națională de Muzică, pentru abnegația, pasiunea și dăruirea cu care au împărtășit din știința lor de carte, pentru corectitudinea și profesionalismul de care au dat dovadă. Într-adevăr, se poate spune că Petre Brâncuși a fost pe mâini bune!

În altă ordine de idei, vă informez că familia Brâncuși face o donație Colegiului Național „Spiru Haret” din Târgu-Jiu, unde există o sală de muzică „Petre Brâncuși”, dotată corespunzător. Donația constă într-o primă serie de 19 DVD-uri cu opere și balete celebre din literatura universală, în interpretări de referință. Înmânez domnului profesor de muzică, Laurențiu Popescu, această colecție, cu urarea de a fi de folos procesului de învățământ. (aplauze puternice) Domnule profesor, aveți aici DVD-urile, poate facem împreună niște audiții.

Domnul profesor Laurențiu Popescu: Da, la colegiu. Le vom pune la loc de cinste, acolo, la noi. **(din nou, aplauze susținute)** Vă mulțumesc mult!

În încheiere, vă rog să-mi permiteți să-mi exprim gratitudinea față de dl. inginer dr. Florin Cârciumar, primarul municipiului Târgu-Jiu pentru sprijinul constant acordat acestei manifestări, să mulțumesc organizatorilor acestui simpozion, Consiliului Local, să mulțumesc invitaților, moderatorului, dna director Alexandra Andrei, precum și dumneavoastră, celor prezenți. Încă odată îl salut pe domnul inginer Titu Pânișoară. Repet, tot greul în organizarea acestui simpozion cade în sarcina Domniei-Sale, pe umerii săi și încă odată îi prezint mulțumiri din partea întregii familii. **(aplauze puternice)** Vă mulțumesc pentru atenție!

Moderatorul: Mulțumim domnului profesor Cristian Brâncuși, înainte de a ajunge la domnul inginer Titu Pânișoară, ajungem la doamna lector universitar dr. Lucia Crăciun, doamna profesoară Lucia Crăciun, pe care am admirat-o împreună cu mulți dintre dumneavoastră în acea formație bine-

cunoscută a Gorjului, evoluând profesional, pentru că la clasă nu am fi avut cum, o admiră acolo elevii și studenții Domniei-Sale, ca orice muzician complex este și practician și teoretician și apoi, cu instituția de unde vin, am avut o relație excelentă, noi în calitate de ofertanți și doamna profesor în calitate de cititor quasipermanent al Secției de artă, al colecțiilor de la Secția de artă, pentru pregătirea titlului de doctor într-ale muzicii. O rugăm pe doamna profesoară să ne prezinte pe cei doi frați, doi celebri profesori – Ion Dumitrescu – „Armonie” și Gheorghe Dumitrescu – „Aranjamente corale”, un limbaj strict specializat dar accesibil. Sunt două personalități despre care auditoriului să-i facă plăcere să asculte câteva detalii. Vă mulțumim și vă ascultăm.

Doamna Lucia Crăciun: Sunt convinsă, distinși oaspeți, stimat auditoriu, am să trec direct la subiect, pentru că despre personalitatea maestrului Brâncuși am vorbit cu alte ocazii, în edițiile trecute, iar despre personalitatea celor doi profesori de care s-a amintit aici, voi da citire unui material, cred eu, interesant:

Drumul parcurs de Macarie, Anton Pann, Musicescu continuat de George Enescu, apoi de Mihail Jora, Dimitrie Cuclin, Constantin Brăiloiu a fost consolidat de Paul Constantinescu, Ion și Gheorghe Dumitrescu, Tiberiu Olah, Doru Popovici, Ștefan Niculescu, Pascal Bentoiu, Theodor Grigoriu și mulți dintre compozitorii tineri, contemporani cu noi. Din cea de-a doua generație care i-a urmat lui George Enescu, atenția noastră s-a îndreptat către doi creatori, pedagogi și oameni pregnanți care au făcut epocă, fiecare în stil propriu, două mari personalități muzicale, frații Ion și Gheor-

ghe Dumitrescu, originari din Oteșani, Vâlcea, plasa Horezu, care, odată plecați de acasă, după absolvirea Seminarului Teologic din Râmnicu Vâlcea și a Conservatorului bucureștean, s-au impus în lumea Euterpei prin muncă temeinică, talent incontestabil și creație. Dar, de ce să nu vă mărturisim, alegerea noastră are și un motiv sentimental, deoarece se leagă de numele lui Tudor Vladimirescu. Din pleiada personalităților evocate la acest simpozion, frații Dumitrescu reprezintă două ramuri viguroase ale aceluiași stejar, care a răsărit în Vladimiri Gorjului, străbunica celor doi muzicieni era sora eroului revoluției de la 1821. Calitățile stră, strămoșului său l-au impresionat atât de mult pe Gheorghe Dumitrescu încât unicului fiu, pianist de excepție, răpus la cutremurul din 1977, i-a pus numele Tudor iar pe unul dintre oratoriile sale l-a numit Tudor Vladimirescu. Pe compozitorul, muzicologul, tatăl, profesorul, împătimitul de pictură și poezie, promotorul de valori, militantul, arhitectul vieții muzicale românești prin mintea și sufletul căruia treceau toate evenimentele naționale și internaționale la care am asistat și a căror reușită era deplină, l-am cunoscut și admirat datorită opusurilor sale, al studiilor sau articolelor apărute în revistele de specialitate sau prezentate în plenum sesiunilor de comunicări, a cursurilor realizate cu o remarcabilă artă și o profundă amprentă personală, adevărate întruniri interdisciplinare și expresii ale unei sensibilități artistice cu profunde rezonanțe în spiritualitatea românească. În domeniul compoziției, nu are foarte multe lucrări, însă, așa cum frumos declara într-un interviu, „unica operă la care țin foarte mult este fiica mea”, pianista de talie mondială Ilinca Dumitrescu. În cadrul Conservatorului din București, a fost, pe rând, profesor al catedrelor de „Teorie și solfegiu” iar după patru ani de la ocuparea postului prin concurs, la „Armonie”,

pe care, ca un adevărat magistrul, a slujit-o cu toate forțele percepând-o ca pe o stare de spirit, nu ca pe un meșteșug. Pornind de la origini, adică de la faimosul Tratat de armonie al lui Jean Philippe Rameau, Ion Dumitrescu nu s-a mulțumit să facă studenților săi cunoscute doar reguli după care, din păcate, se înlănțuiesc acordurile, ci să realizeze, de-a lungul întregii cariere didactice, acea atmosferă de emulație într-un climat cultural de comuniune a artei sonore cu celelalte surori ale sale întru frumos, pictura, arhitectura, literatura, poezia, istoria. Cu gustul, dinamismul, efervescenta, cutezanța și impetuoșitatea care l-au caracterizat, a instaurat la cursurile sale cultul pentru o artă autentică, iradiind în jurul său echilibru psihic și armonie, în sensul pe care termenul îl are încă din antichitate, calități care, în întreaga sa viață, au fost dublate de o bogăție metaforică a exprimării, o deosebită savoare a limbajului, o fină ironie, o bonomie fără margini și o veșnică tinerețe spirituală. În aceeași familie și în aceeași pitorească regiune vâlceană, avea să se nască, la diferență de un an, adică în 1914, un alt nume de referință al muzicii românești. Pentru noi, studenții de odinioară care l-am descoperit în anul IV, la cursul de „Aranjamente corale” pe maestrul Gheorghe Dumitrescu, a fost unul dintre cele mai mari privilegii. Am făcut cunoștință cu profesorul de prestigiu care avea să ne dezvăluie tainele și subtilitățile unei măiestrii superioare de înaltă clasă. Exact cum creația componistică poartă amprenta indelebilă a măiestriei sensibilității și gândirii sale, la fel putem afirma că activitatea sa didactică are acel ceva inconfundabil, unic, singular memorabil și de neegalat. Legătura profundă cu ținutul natal care, așa cum ne spunea adesea la curs, nu trebuie uitat, oriunde te-ai afla pentru că de acolo îți iei puterea, și forța care te ajută să înțelegi viața ca pe un vis.

Dragul nostru profesor, cu suflet atât de cald și curat, care, așa cum spune o vorbă din bătrâni, era gata să ceară iertare pământului că îl calcă, ne explica, de fapt, stările de reverie în care adesea îl surprindeam. Maestrul Gheorghe Dumitrescu a fost o persoană foarte timidă, un melancolic, un introvertit, care a trăit toată viața în lumea sa. Pentru noi reprezenta întruchiparea discreției și a modestiei. A compus mult, noi aveam impresia că și în temele noastre găsea motive de inspirație atunci când, precipitat, își nota ceva pe un colț de hârtie rupt dintr-un caiet. Versurile oratoriilor, operelor, corurilor scrise într-un metru inconfundabil și cu o mare putere de sugestie erau, de asemenea, rodul propriei imaginații. Totul a fost atât de frumos, după terminarea facultății îl mai căutam în institut, îi mai ceream sfatul în legătură cu vreo armonizare, un aranjament coral, al unor partituri pe care le lucram cu elevii... până în 1977, când suferința i-a schimbat nefiresc de brutal creația și viața. Etapa aceasta a fost caracterizată de specialiști ca fiind a meditației, a contemplației, cu nuanțe de gravă și profundă nostalgie, o etapă în care omul și compozitorului Gheorghe Dumitrescu, ființa de o mare noblețe sufletească își va cristaliza frământările în fața destinului. Plecați în lume cu trilarile unei viori în suflet de pe mirifica vale a Luncavățului unde și sfinții au poposit pentru odihna veșnică și luând cu ei speranța pe care o regăsim în toate semitonurile vieții lor, cei doi frați, adânc ancorați în folclorul unei Oltenii voievodale, au urcat deștelenind hățșurile virgine de pe povârnișurile, văile, colinele și dealurile întâlnite, până când au ajuns pe marmoreana treaptă a Panteonului muzicii românești, loc la care aspiră orice creator. Anul acesta, la 20 mai, l-am fi sărbătorit pe Ion Dumitrescu care ar fi împlinit 97 de ani, pe Gheorghe Dumitrescu, la 15 decembrie, când ar fi

împlinit 96 de ani și pe Petre Brâncuși, care ar fi împlinit 82 de ani, la 1 iunie. Spiritul lor, probabil, este prezent și aici și oriunde se face vorbire despre artă. Vă mulțumesc! (**Aplauze puternice**)

Moderatorul: Mulțumim doamnei profesor Lucia Crăciun pentru frumoasele cuvinte adresate la acest simpozion despre cele trei personalități... Noi, nespecialiștii, spunem simplist că există armonie în proporțiile unui personaj, unui trup, că există armonie între conținut și formă.... Ce complicat trebuie să fie cu armonia între acordurile muzicale în așa fel încât să existe un aranjament orchestral sau un aranjament al partiturii, formidabil! Nu de puține ori s-a vorbit, la modul acela tineresc, despre celebrul aranjament orchestral al formației ABBA, care ar fi reușit nu doar prin voce, ci și prin aranjamentul muzical, iată cât de importante sunt aceste noțiuni care ni se par, la suprafață, greu de descifrat. Vă mulțumim pentru că ne-ați introdus în tainele muzicologiei... Prin fața noastră au defilat, la modul metaforic, desigur, atâtea personalități ale domeniului. Acum am să-l invit pe domnul inginer Titu Pânișoară să ne spună ce-a gândit Domnia-Sa la această ediție, a VIII-a a Simpozionului Național „Petre Brâncuși”.

Domnul Titu Pânișoară: Onorată asistență! Mai înainte de toate, vă mulțumim pentru că ați răspuns invitației de-a participa la cea de-a VIII-a ediție a Simpozionului Național „Petre Brâncuși”. Întrucât în rândul participanților sunt persoane care iau parte pentru prima dată la o astfel de manifestare, altele au participat doar la anumite ediții, cred că se impune, așa cum spunea și domnul primar Florin Cârciușaru

atunci când pregăteam simpozionul, se impune să prezentăm și istoricul acestui simpozion. Îmi dați voie, pentru operativitate, să vă prezint ce am scris pe hârtie. Pentru a vorbi de istoricul acestui simpozion, este necesar să ne întoarcem în anul 2002, când, după o documentare amănunțită, și pe baza faptului că l-am cunoscut pe Petre Brâncuși încă din anii de liceu, am scris, atunci, în anul 2002 și am publicat în paginile ziarului „Gorjeanul”, din data de 1 iunie, anul respectiv, sub genericul „Oameni care nu se uită”, un articol cu titlul „Profesorul universitar dr. muzicolog Petre Brâncuși. În finalul aceluiași articol, menționez următoarele, citez: „Considerăm potrivit să supunem atenției autorităților abilitate propunerea ca una din străzile municipiului Târgu-Jiu, eventual strada Lainici, unde la numărul 2 se află casa în care a locuit și creat maestrul, să-i poarte numele. De asemenea, să i se acorde „post-mórtem” titlul de Cetățean de onoare al Municipiului Târgu-Jiu iar Direcția de cultură să organizeze sistematic manifestări dedicate vieții, activității și operei acestei mari personalități a culturii gorjene și a întregii țări.” – am încheiat citatul. Dar demersul meu nu s-a oprit la scrierea și publicarea articolului la care m-am referit, am întocmit un referat despre viața și activitatea muzicologului în care am inclus și propunerile din articol, completându-le cu altele, precum organizarea unui simpozion național despre viața și activitatea lui Petre Brâncuși, ca o sală de clasă de la Liceul de Muzică și Arte Plastice „Constantin Brâiloiu” să-i poarte numele, la Muzeul Județean „Alexandru Ștefulescu”, în sala personalităților să fie amenajat un colț „Petre Brâncuși” iar pe zidul casei unde a locuit și creat, pe strada Lainici nr. 2, să fie instalată o placă comemorativă. Acest referat l-am prezentat la Direcția Județeană pentru cultură, directorului de atunci, profesorului

Ion Sanda, care, în urma discuției purtate, a fost de acord și a trimis cu o adresă referatul Consiliului Local al Municipiului Târgu-Jiu. Ulterior, m-am prezentat la domnul dr. inginer Florin Cârciumaru căruia i-am expus propunerile din referat. Dumnealui, și vă rog să-i transmiteți, domnule vice-primar, manifestând cunoscute-i receptivitate, a fost de acord cu ele și a promis tot sprijinul pentru materializarea lor. Și-ntr-adevăr, am primit tot sprijinul din partea dumnealui și a Consiliului Local, fapt pentru care, și-n acest cadru, le adresez mulțumirile noastre. Până în prezent, au fost realizate următoarele propuneri cuprinse în referatul din 2002: s-a instalat o placă comemorativă pe zidul casei din strada Lainici nr. 2, unde a trăit și creat Petre Brâncuși. La Muzeul Județean „Alexandru Ștefulescu”, în sala personalităților s-a înființat un colț „Petre Brâncuși”, o sală de clasă de la Liceul de muzică și arte plastice „Constantin Brăiloiu” îi poartă numele, o altă sală de clasă, la Colegiul Național „Spiru Haret”, așa cum s-a spus aici, îi poartă numele de asemenea iar Consiliul Local al Municipiului Târgu-Jiu i-a conferit Titlul de Cetățean de onoare, „post-mórtem” al Municipiului Târgu-Jiu. Au fost organizate opt ediții, socotind și pe cea de astăzi ale Simpozionului Național „Petre Brâncuși” având ca tematică: Ediția I, 1-3 iunie 2003, „Petre Brâncuși, 75 de ani de la naștere”. Ediția a II-a, 17 iunie 2004, „Petre Brâncuși și Radiodifuziunea Română”. Ediția a III-a, 5 iunie 2005, „Petre Brâncuși și Conservatorul «Ciprian Porumbescu» din București”. Ediția a IV-a, 4 iunie 2006, „Petre Brâncuși și Uniunea Compozitorilor și Muzicologilor din România”. Ediția a V-a, 27 mai 2007, „Petre Brâncuși și Opera Română din București”. Ediția a VI-a, 25 mai 2008, „Profesorul universitar dr. muzicolog Petre Brâncuși autor de cărți în domeniul muzicologiei”. Ediția a VII-a, 22

mai 2009, „Dascălii profesorului universitar dr. muzicolog Petre Brâncuși” – partea I. Ediția a VIII-a, deci ediția de astăzi, 22 mai 2010, „Dascălii profesorului universitar dr. muzicolog Petre Brâncuși” – partea a II-a. Comunicările științifice și alocuțiunile rostite în cadrul celor șapte ediții ale simpozionului, desfășurate până astăzi, amintirile celor care l-au cunoscut, o serie de lucrări și acțiuni ale lui Petre Brâncuși precum și ciclul de emisiuni radio sub genericul „Poeme eterne ale muzicii” și „Originalitate și elevație”, lucrarea inedită, rămasă în manuscris cu titlul „Incursiune în istoria muzicii ramânești – partea I”, articole scrise de Petre Brâncuși în presa vremii și altele, au fost adunate în câte o carte, în total șapte cărți, a șaptea va fi lansată la plecarea noastră de aici. La ieșire fiecare va primi. Prin grija primăriei, câte un exemplar. Iar a opta, după cum am spus, va fi pe baza înmănușării comunicărilor și a tot ceea ce s-a petrecut în cadrul simpozionului nostru. La buna desfășurare a edițiilor simpozionului au contribuit personalități din domeniul muzicii de la centru, deci din capitală, și anume: prof. univ. dr. Gheorghe Oprea, prof. univ. dr. Lavinia Coman, doamna Laurenția Galiș, fostă secretară a Conservatorului „Ciprian Porumbescu” din București, prof. drnt. Elena Rotărescu, prof. Alexandru Pârlea, prof. univ. dr. Cristian Brâncuși, muzicologii Vasile Tomescu și Vasile Donose, prof. univ. dr. Miltiade Nenoiu, inginer Silvia Popescu, lector univ. dr. Lucia Cicoară, Gabriel Năstase, prim solist-tenor la Opera Națională din București, prof. univ. dr. Silvia Voinea, iar de pe plan local personalități din toate domeniile – prof. dr. Gheorghe Gorun, prof. univ. dr. Grigore Drondoe, prof. Doina Chesnoiu, lector univ. dr. Lucia Crăciun, interpretul Geo Tudorică, prof. Marin Colțan, prof. Ion Sanda, prof. Viorel Gârbaciu, prof. Nicolae Diaconu, prof.

Gheorghe Manoniu, prof. Sanda Mihaela Popescu, prof. Aurelia Savu, prof. Gheorghe Pușcu, jurnalistul Ion Șoldea, prof. Alexandra Andrei, col. Ion Bărbulescu, col. Dumitru Dănaș, magistrat Ion Duguleanu. Tuturor le adresăm și-n acest cadru cele mai respectuoase mulțumiri. În cadrul fiecărei ediții, s-au prezentat și programe artistice susținute de cadre didactice și elevi de la Liceul de Muzică și Arte Plastice „Constantin Brăiloiu”, de Oliver Popa și Liviu Sandu, reprezentanți ai clasei de canto a prof. univ. dr. Silvia Voinea. La fiecare ediție, familia Brâncuși a acordat premii unor elevi, cei mai buni de la Liceul de Muzică și Arte Plastice, familia a susținut și a contribuit din plin la realizarea acțiunilor și organizarea manifestărilor dedicate memoriei și cunoașterii operei marelui dascăl și cărturar. Acestea sunt pe scurt acțiunile întreprinse și manifestările pe care le-am organizat pentru ca ilustrul nostru județean să fie așezat pe pedestalul pe care, fără nici o îndoială, îl merită pe deplin, întrucât el a „ars” toată viața pe altarul culturii românești. Cunoașterea și punerea în valoare a moștenirii muzicale de neprețuit pe care ne-a lăsat-o sunt și vor rămâne vreme îndelungată de acum înainte preocupări permanente ale specialiștilor din domeniu, precum și ale autorităților îndrituite de lege cu atribuțiunile și responsabilitățile specifice. Petre Brâncuși a fost, este și va fi un model pentru tinerii de azi și de totdeauna ai domeniului. În încheiere, am deosebita plăcere de a-mi exprima, încă odată, întreaga grațitudine și recunoștință domnului dr. inginer Florin Cărciumaru, primarul nostru și membrilor Consiliului Local pentru sprijinul acordat în vederea organizării, desfășurării și finanțării acțiunilor și manifestărilor la care m-am referit. Fără sprijinul dumnealor, cu toate intențiile noastre bune, n-am fi realizat toate cele despre care am vorbit în intervenția mea.

Dumneavoastră vă mulțumesc că ați răspuns invitației și-n același timp, vă doresc din toată inima, în primul rând sănătate și toate cele bune! Mulțumesc pentru atenție. (**Aplauze puternice, susținute**)

Moderatorul: Mulțumim și noi pentru această punere în temă, un scurt istoric al acestei manifestări, noi sperăm să fie de bun augur nu în sensul că am făcut deja destul și ne oprim, suntem la ediția a VIII-a, sperăm să continue și acest scurt istoric nu se vrea decât o pledoarie în favoarea continuării acestui gen de manifestări. Și acum, înainte de a vă invita pe dumneavoastră, cei din sală și pe distinșii noștri oaspeți să urmărească un program artistic, ilustrativ să urmărească muzică cu adevărat, am vorbit despre muzică o să și ascultăm muzică, așa ca o ilustrare concretă a ceea ce înseamnă această artă. O scurtă evaluare a ceea ce s-a întâmplat în această ediție, cu ajutorul domnului vice-primar Gabriel Sanda, primăria ca organizator, având eleganța de a mulțumi celor care s-au implicat în realizarea acestei ediții prin conferirea de diplome ca simbol al relației excelente între administrație și societate, comunitatea gorjencească și nu numai, așa încât am să-l ajut acum pe domnul vice-primar să decerneze aceste diplome.

Domnul vice-primar Gabriel Sanda: O să trec la microfon...

Moderatorul: Treceți dumneavoastră la microfon...

Domnul Gabriel Sanda: Un moment important pentru comunitatea locală, un moment de cultură, așa cum ați văzut, la cele mai înalte cote și acest moment trebuie onorat de Consiliul Local și Primăria Municipiului Târgu-Jiu, inclusiv prin acordarea unor diplome de excelență, lucru pe care o să-l fac

eu... Primăria și Consiliul Local Târgu-Jiu acordă o Diplomă de excelență, domnului profesor universitar dr. Cristian Brâncuși pentru contribuția adusă la punerea în valoare a moștenirii muzicale lăsate de ilustrul profesor univ. dr. muzicolog Petre Brâncuși (**aplauze, se înmânează diploma**)... Diplomă de excelență, doamnei conferențiar univ., dirijor, Silvia Secrieriu (**aplauze, se înmânează diploma**)... Diplomă de excelență, domnului prof., dirijor de orchestră la Liceul „Dinu Lipatti” din București, Nicolae Racu (**aplauze la înmânarea diplomei**)... Diplomă de excelență, domnului profesor univ. dr. Alexandru Popescu-Mihăiești (**aplauze, se înmânează diploma**)...Diplomă de excelență, doamnei lector univ. dr. Lucia Crăciun (**aplauze, se înmânează diploma**)... Diplomă de excelență, domnului inginer Titu Pânișoară (**aplauze îndelungate, se înmânează diploma**)... Diplomă de excelență, domnului Ion Sanda (din public – lipsește.... domnul Gabriel Sanda: motivat sau nemotivat?... amuzament în rândul publicului...) ... Diplomă de excelență, domnului profesor univ., compozitor și muzicolog Doru Popovici (**aplauze**)... Cristian Brâncuși: Am să-i înmânez eu diploma în București...Diplomă de excelență, domnului profesor Viorel Gârbaciu, director la Școala Populară de Artă din Târgu-Jiu (**aplauze...**) ...Diplomă de excelență, domnului prof. Mircea Suchici (aplauze) ....Diplomă de participare, elevei Bejinariu Grațielă, clasa a VIII-a la Liceul de Muzică și Arte Plastice „Constantin Brăiloiu” – Târgu-Jiu (**aplauze, se înmânează diploma**)... Diplomă de participare, elevului Chiru Cristian Marian, clasa a XII-a la Liceul de Muzică și Arte Plastice „Constantin Brăiloiu” din Târgu-Jiu (**aplauze, se înmânează diploma**)... Diplomă de participare, elevei Andreea Maria Gabriela Suchici, clasa a VI-a la Liceul de Arte „Marin Sorescu” din Craiova

(aplauze la înmânarea diplomei)... Diplomă de excelență, domnului profesor Florin Berculescu de la Liceul de Muzică și Arte Plastice „Constantin Brăiloiu” din Târgu-Jiu **(aplauze, se înmânează diploma)**... și o Diplomă de excelență, doamnei Aurelia Savu, director al Liceului de Muzică și Arte Plastice „Constantin Brăiloiu” din Târgu-Jiu...**(aplauze)**...

Moderatorul, doamna Alexandra Andrei, (adresându-se prezidiului): Vă invităm să luați loc în sală pentru a urmări programul artistic....(către public): Cu aceasta, Simpozionul Național „Petre Brâncuși”, ediția a VIII-a, a luat sfârșit. Vă mulțumim! **(aplauze)**